

פסקי הלכות

גליון כו

מצא מעטפה עם כסף בבית חולים "הדסה עין כרם", האם חייב להחזיר?

שאלה: שלמה מצא מעטפה עם כסף ברחוב, במקום שרובו גוים או להבדיל יהודים חילוניים, ויש במעטפה פרטי זיהוי, התקשר למספר הטלפון המצויין במעטפה, והמאבד שמח מאד ואמר לו שהוא כל כך שמח כי כבר התייאש מהכסף הזה שנאבד לו לפני כחודש וחצי, והוא מודה לו מקרב לב. כששמע המוצא שהמאבד כבר התייאש, החל להסתפק האם באמת מחוייב להחזיר לו את הכסף, מה הדין?

בב"מ (כד.) תניא, וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר, המציל מן הארי ומן הדוב וכו', והמוצא בסרטיא ופלטיא גדולה ובכל מקום שהרבים מצויים שם, הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתייאשים מהם. וכתב הר"ף (יג.) דרב אסי סבר כרשב"א ברוב גוים ולא ברוב ישראל. וכ"פ הרמב"ם (פי"א מהל' גזילה ה"ז) והש"ע (סי' רנט ס"ג).

ובנ"ד, אפי' שיש פרטי זיהוי בתיק וברור שהמטפה והכסף שייכים ליהודי, אעפ"כ כיון שאמר בפירוש שהתייאש, אינו חייב להחזיר, כדמוכח בגמ' שם (כד:) רבא הוה שקיל ואזיל בתריה דרב נחמן בשוקא דגלדאי, אמר ליה מצא כאן ארנקי מהו, אמר ליה הרי אלו שלו. בא ישראל ונתן בה סימן מהו, אמר ליה הרי אלו שלו. והלא עומד וצווח, נעשה כצווח על ביתו שנפל ועל ספינתו שטבעה בים. וכ"פ הטור והש"ע שם, שאפי' אם ידע שמישראל נפלה ויש בה סימן, הרי אלו שלו, שודאי נתייאשו הבעלים.

הנה קי"ל בש"ע (סי' רנט ס"ג), אם רוב העיר עובדי כוכבים, או אפי' רובה ישראל, ומצאה במקום שרוב העוברים שם עובדי כוכבים, אינו חייב, אפילו אם ידע שמישראל נפלה ויש בה סימן, שודאי נתייאשו הבעלים; וכגון שהוא מדברים שיש לתלות שידע מיד בנפילתו, וכמו שיתבאר.

וביאר הסמ"ע (סק"ז), דבעינן דוקא שידע מיד בנפילתו, משום דקיי"ל יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש, כיון דבאיסורא בא לידו דהמוצא דהרי לא ידעו מנפילתו בשעה שבא לידו, וכמ"ש בסימן רס"ב [סעיף ג'].

והנה בנ"ד אילו היה אומרים הבעלים שלא התייאשו מאחר ויש במקום מצלמות, וגם סמכתי על כך שימצא זאת אדם הגון וישיב אבידתי, עיין בתרומת הכרי (סי' רנט סק"א) שכתב, ואם מיד שידע בנפילתו רדף אחר אבידתו, או שאמר בפירוש לא מייאשנא, בודאי חייב להחזיר, דבוטו של ים לבד הוי של המוציא אפי' עומד אידך וצווח (כמ"ש המחבר ס"ז), אבל שאר כל האבידות אשר מצד יאוש בעלים נגע

ביה, כל שרודף אחריה, או שאמר לא מייאשנא, לא מצי אחר לזכות בו. ודלא כתשובת צמח צדק בסימן פ"ט דסובר דגם שאר האבידות אשר סתמן ליאוש עומדת, מהני אפ"ל עומד וצוח. ודבריו תמוהים. ע"ש.

לפנים משורת הדין

ומ"מ לפנים משורת הדין יש להשיב, כדאיתא בגמ' שם (כד:): רב יהודה הוה שקיל ואזיל בתריה דמר שמואל בשוקא דבי דייסא, אמר ליה מצא כאן ארנקי מהו, אמר ליה הרי אלו שלו. בא ישראל ונתן בה סימן מהו, אמר ליה חייב להחזיר. תרתי, א"ל לפנים משורת הדין. וכ"פ בש"ע (שם סעיף ה'), אע"פ שמן הדין במקום שרוב עובדי כוכבים מצויים, אפילו נתן ישראל בה סימן אינו חייב להחזיר, טוב וישר לעשות לפנים משורת הדין להחזיר לישראל שנתן בה סימן.

ונחלקו הראשונים אם כופין לעשות לפנים משורת הדין, ע"י בב"י חו"מ (סי' יב) שהביא דברי רבנו ירוחם (נ"א ח"ד ט:) בשם הרא"ש (ב"מ פ"ב סי' ז) שאין כופין על לפנים משורת הדין, וכתב ע"ז, ופשוט הוא בעיני, ותמהני על מ"ש המרדכי (פ"ב דמציעא סי' רנז) דכייפין למעבד לפנים משורת הדין, ומהנך עובדי (ב"ק קיח., ב"מ כד: פג.) דמייתי ראייה מינייהו לא נזכר בהם כפיה. עיין במהרי"ק (שורש ט' ענף ג). ע"כ. וכ"מ מלשון מרן בש"ע הנ"ל (סי' רנט ס"ה), שכתב טוב וישר לעשות לפנים משורת הדין. ומשמע שאין כופין.

והרמ"א בהגהתו בשלחן ערוך (סי' יב ס"ב) כתב, ואין בית דין יכולין לכוף ליכנס לפנים משורת הדין, אף על פי שנראה להם שהוא מן הראוי. ויש חולקים (מרדכי פ' ב' דמציעא).

אמנם בתשובת הרמ"א (סוף סימן לב) כתב, אם אין ההיזק הרבה לראובן הנ"ל בפתיחת חלונות בהכ"נ לביתו או לחצירו, לא היה לו להעמיד עצמו על מדת הדין, רק היה לו ליכנס לפנים משורת הדין ליתן כבוד לאלהיו ולהדר בית אלהינו. ומי שלא חס על כבוד קונו וכו'. "וכופין על כניסה לפנים משורת הדין כמו שכתב המרדכי פרק אלו מציאות". ואף כי יש פוסקים חולקים. ע"כ.

ובפת"ש (סי' רנט סק"ב) כתב דהך כופין, היינו בדברים.

אולם בנ"ד שהמוצא היה אברך שזקוק לכסף, ובעל האבידה הוא עשיר, הרי כתב הרמ"א (שם) שאם הוא עני ובעל אבידה עשיר, אין צריך לעשות לפנים משורת הדין.

מסקנא: אין המוצא חייב להשיב את האבידה, אע"פ שיש בה סימנים, כיון שהבעלים התייאשו.

כשחל יו"ט בערב שבת, אימתי זמן קריאת שמו"ת

ניסן תש"ף

שאלה: בחג השבועות הבעל"ט שיחול ביום ששי לפרשת נשא¹, אימתי יש לקרוא הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום. דאע"ג דבכל שבוע ע"פ הקבלה יש לקרוא לכתחלה שמו"ת ביום ששי כמ"ש בשער הכוונות (דף סב ע"א), מ"מ מאחר ונודע דדעת הרמ"ע מפאנו דאין לקרוא תרגום ביו"ט, צ"ע אימתי הנכון לקרוא שמו"ת לפרשה זו. ווכן יש לדון בזה

¹ ויש לציין ששאלה זו שייכת רק בא"י, כי בחו"ל בשבת חל יו"ט שני של גלויות, וקוראים פרשת "כל הבכור" (כמבואר בש"ע סי' תצד ס"ב, ומאחר וחל בשבת מתחילין מ"עשר תעשר" כמ"ש הלבוש שם). ובשבתות שלאחמ"כ חלוקים בני א"י ובני חו"ל בקריאת, שבא"י קראו פרשת נשא ובני חו"ל קראו פרשת כל הבכור כנ"ל. ומצד שיחול חג השבועות ביום חמישי לא יתכן כידוע, כי לא בד"ו פסח ולא גה"ז עצרת (ש"ע סי' תכח ס"א).

בשביעי של פסח שחל בע"ש, לבני א"י.² וכן יש לדון בזה בראש השנה שחל בחמישי וששי, בין לבני א"י ובין לבני חו"ל. ובשנה כזו יש לדון ג"כ ביום שמחת תורה לבני חו"ל, מאחר וביום שחל יום א' דר"ה יחול ג"כ שמיני עצרת, נמצא שלבני חו"ל יחול יום שמחת תורה ביום ששי. דהנה הרמ"ע מפאנו במאמר מעין גנים (דף א' ע"ד, בנד"מ בס' מאמרי הרמ"ע ח"ב עמ' קעז) כ' בזה"ל: אין תרגום אלא ביום ולא בלילה כלל, שלא להגביר מדת הדין יותר מדאי. ולא בשבת ויו"ט לעולם, לא בתורה ולא בנביאים שאז מלכות נכללת בזכר, ואין לה קריאת תרגום בפני עצמה. וכו'. וחולו של מועד איננו בכלל ימים טובים לד"ז, ודוקא יחיד הוא שלא יאמר תרגום בשבת ויו"ט, אבל צבור הואיל ורב גובריהו לחלוק לו כבוד לתרגום בכל זמן, והקדיש תמיד מיד ראייה מספקת, אם באו לתרגם את הפרשה או את ההפטרות במקום שנהגו שפיר דמי. עכ"ל. (והלשון מגומם קצת במ"ש שהקדיש ראייה מספקת). וכ"כ הרמ"ז באגרותיו (סי' כב) שאין לקרוא תרגום ביו"ט. ע"ש. (ועי' להלן). ומעמו של הרמ"ע, ביאר בשו"ת ישכיל עבדי ח"ח בהשמטות (סי' י' אות ב).³ ולפ"ז יש לברר אימתי הנכון לקרוא שמו"ת בזמנים הנ"ל.

הוכחות היפך ד' הרמ"ע ע"פ הקבלה

תשובה: א. לכאורה יש הוכחה שאף האר"י גופיה לא ס"ל כהרמ"ע מפאנו, דהנה מהרח"ז בשער הכוונות (דף סב ע"א) כ', דתיכף כשסיים האר"י תפלת שחרית יום ו' היה קורא שנים מקרא ואחד תרגום, והיה דוחק עצמו לקרותה ביום ו'. והיה אומר כי זהו סוד והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו. זולת אם אירע לו אונס גדול מאד, שאז היה קורא הפרשה שמו"ת אחר סיום תפלת שחרית דיום שבת, קודם סעודת שחרית. ע"כ. ולכאורה כוונתו שמשום שצריך לקרות התרגום ביום ששי מטעם הכנה לשבת, היה מקפיד לקרוא בששי, ובמקום אונס גדול מאד לא היה קורא בששי. ולכאורה לא הוה ליה קפידא בקריאת התרגום בשבת, ומטע"ז כשלא יכל לקרוא ביום ו' היה קורא בשבת. ומה שהוצרך ל"אונס גדול מאד" שאז היה קורא בשבת, אינו מטעם שיש קפידא בקריאת תרגום בשבת, דאם איתא הו"ל להזכירו. אלא כל הטעם שהוצרך ל"אונס גדול מאד" הוא לכאורה מה הטעם שלא יכל לקרוא ביום ו' שיש בו טעם של הכנה. ואם כן הוא מבואר לפ"ז דהאר"י והרמ"ע פליגי אם יש מניעה בקריאת תרגום ביו"ט. וא"כ שפיר נקטינן כהאר"י לקרוא תרגום

² אך לבני חו"ל לא שייכת שאלה זו, כי ביום שבת חל יו"ט שני ש"ג, וקוראים בשמיני של פסח פרשת כל הבכור, ומאחר וחל בשבת מתחילים מ"עשר תעשר" ומפטירים "עוד היום בנוב" (עי' ש"ע סי' תצ ס"ה וס"ח).

³ אמנם לפי הפשט ודאי שאין חשש בקריאת תרגום בשבת ויו"ט. וכן מבואר בדברי רבים מהראשונים שקוראים שמו"ת ביום שבת. עי' בתוס' (ברכות ה:) ובס' העיתים (סי' קעד) ובס' האורה (סי' נו) ובמחזור ויטרי (סי' קיז) ובכלבו (סי' לז) ושבלי הלקט (סי' עה) וארחות חיים (דין קריאת שמו"ת אות א, ב) ובפסקי הרי"ז (ברכות ה.) ובא"ז (סי' מב) וברוקח (רס"י נג) ובראב"ן (סי' פח) ובמרדכי (ברכות סי' יח). ואף גבי יו"ט, מצינו בדין קריאת פ' וזאת הברכה, שכ' בארחות חיים (הל' קריה"ת אות נח) שנהגו להסדיר פ' וזאת הברכה כל א' בביתו בליל יום טוב שמו"ת לאור הנר על השלחן. ע"כ. וכ"כ בכל בו (סי' כ דף יב ע"א, עמ' בדפו"ח). וכן יש להוכיח ממ"ש בהגהות מימוניות (פי"ג מהלכות תפלה אות ש). וכן ראיתי עוד בס' יוסף אומץ יוזפא (סי' תתרסה) שכ' שכשחל שמחת תורה יום ו', אל יבטל מתוך סעודתו העברת שמו"ת מבראשית קודם לשבת, שהיא עיקר המצוה, שהמצוה בזמנה היא ערב שבת. ע"כ. וכן ראיתי בשם סידור היעב"ץ (ח"ב דף קמז ע"ב) שכ' שיש לקרוא פ' וזאת הברכה ביום שמיני עצרת. וכן מבואר במאמר (רס"י תרסט) ובחסד לאלפים (סי' רפה ס"א) שאין חשש בקריאת תרגום ביו"ט.

ביו"ט ושבת. ובפרט לפמ"ש הרה"ג רי"ח סופר נר"ו בס' כנסת יעקב (קונט' ז' אות ד) בהרחבה, ומנה למעלה מעשרה מקומות שהרמ"ע כתב דבריו ע"פ הקבלה, ודבריו סותרים דברי האר"י. וע"ש שדברי הרמ"ע במקומות הרבה מיוסדים על קבלת הרמ"ק ולא על קבלת האר"י, וכן שהשתמש הרמ"ע בקונטרסים דשאר גורי האר"י, ולא במשנת מהרח"ו הברורה. ע"ע. ולפ"ז אפשר דאף הכא תנא הוא ופליג. ואם כן הוא בודאי דנקמינן בדברי האר"י. וכן ראיתי בס' פקודת אלעזר (סי' רפה ס"א ד"ה ענין) שכ', אני בעוניי כך נוהג פעמים אין מספר לקרות שמו"ת בליל שבת, כשלא קריתי אותה עם הציבור ביחד כשיש לי מירדת מצות ת"ת שיש עימו כתיבה. ומ"ש הרמ"ע שאין לקרות תרגום בשבת ויו"ט, זה היפך מ"ש בשער הכוונות שהאר"י קרא שמו"ת ביום שבת. ולתפוס מעט מדבריו לענין למנוע בליל שבת שלא נכתב בהדיא בשעה"כ, ולהניח ענין יום שבת שנכתב להדיא בשעה"כ, הנה מה לי ולעסק הזה לתפוס כלל סודות שלא גילה האר"י בח' שערים, בשלמא דבר שהוא אסור ע"פ דין הש"ס ועמודי ההוראה והפוסקים או דבר שגילה האר"י לאסור, הגם שעפה"ד מותר ראוי למנוע, הגם שעיי"כ מצער עצמי לאיזו סיבה, משא"כ דבר שאינו אסור עפה"ד כלל ועיקר, והוא מסודות שלא גילה האר"י, אין לי הכרח לצער עצמי קצת אפי' בשביל הפרטים שלא נתגלו להדיא להיפך בדברי האר"י, והרי כמה דברים בקבלת הרמ"ע מפורש להדיא בדברי האר"י להיפך, וא"צ לפרטם וכמה מהם כתובים אצלי בסימן ככו. איך שיהיה סודות שלא גילה אותם אצלי האר"י אין אחריותם עלינו. ע"כ. מיהו בעיקר הוכחתו מהאר"י שקרא בשבת, כבר נתבאר שהאר"י קרא דוקא במקום אונס. וכבר השיגו הרב המגיה שם.

אלא שאין זה מוכרח כ"כ בפשט ד' שעה"כ, ויש מקום לומר שאף קריאת התרגום בשבת לא ניהא ליה להאר"י, ורק במקום אונס גדול מאד היה קורא בשבת. [וע"ע בס' כבר לאדן (סי' ה אות ז), ובסו"ד משמע דס"ל שהקפידא בקריאת תרגום אפשר דקבלוה מתלמידי מהרח"ו]. ועכ"פ דון מינה דאף בנ"ד אם לא קרא הפרשה שמו"ת קודם שבת, בודאי דשפיר דמי לקרוא הפרשה שמו"ת אף לפי הקבלה.

והנה מהרח"ו בשער המצוות (דף לד סע"ב) כ', ביום ו' תקרא כל הפרשה כולה שמו"ת. ובערב שמחת תורה אע"פ שאינו יום ערב שבת, תקרא פ' וזאת הברכה שמו"ת. ע"כ. וכ"כ המג"א (סי' רפה סק"י) והאליה רבה (ס"ק יא) ועוד אח'. וע"ש בפמ"ג (אש"א סק"י). והנה הא ודאי דא"א לחוכיה מדכתב לקרוא בערב שמחת תורה, ולא כ' לקרוא בשמחת תורה עצמה דס"ל להאר"י כהרמ"ע שאין לקרוא ביו"ט, די"ל דכל טעם ההקדמה הוא משום הכנה. ואנוכי הרואה בשו"ת שמחת כהן אלאחדד (סי' קיט) שכ' שמד' האר"י הללו מוכח נגד דברי הרמ"ע, כי הנה מפורש יוצא אומרו בערב שמחת תורה ולא אמר וביום הו"ר תקרא פ' וזאת הברכה וכו', נראה דגם לבני הו"ל אמר מר שיקראו אותה בערב שמחת דהיינו ביום טוב שמיני חג עצרת. עכת"ד. אולם י"ל דתנא בארץ ישראל קאי, וערב שמחת הוא הו"ר, ולא מיירי ביו"ט. וה"נ מסתברא דקאי על ארץ ישראל, דהוי אתריה דמר. וגם דא"כ לא הול"ל ערב שמחת תורה אלא הול"ל שמיני עצרת, כפי שאכן כן נקטו בלשון זו כמה אחרונים. [ועכ"פ בדברי הגאון רבי חיים פלאג' בספרו רוח חיים (סי' רפה סק"ד) מבואר שיש לקרוא לכתחלה בשמ"ע. ושכן מבואר בס' חמדת ימים (סוכות פ"ז אות כו, עמ' תסד). ובספרו מועד לכל חי (סי' כה אות יג) כ' שכן מנהגם. ע"ש. ועיי' להלן בהע' בדבריו. וכ"כ מר בריה בס' יפה ללב ח"ב (סי' רפה סק"ה, ובדפו"ח ס"ק יז) דנקמינן לקרוא בערב שמחת תורה (שהוא שמיני עצרת). ע"ש. ומבואר שהבין בד' שעה"כ דמיירי בחו"ל וכד' השמח"כ הנ"ל. ועיי' לו להלן (סי' תרסד ס"ק מז, בדפו"ח ס"ק

כב) שכ' שלפ"ד החיד"א, בשעה"כ מיירי בא"י. ושוב חזר בו היפה ללב בספרו ויאמר יצחק (סי' תרסד, בדפו"ח נדפס ביפה ללב שם ס"ק כג) וכ' לקרוא בחו"ר.

ועוד ראיתי למרן הגר"ע יוסף וצוק"ל, שאף שבשו"ת יבי"א ח"ו (חאו"ח סי' ל' אות ה') וחזו"ע סוכות (עמ' תנ) מבואר דס"ל שלכתחלה יקרא קודם יו"ט, מ"מ בחזו"ע שבת ח"א (עמ' שכט, של) כ' שיקרא שמו"ת בערב שמיני עצרת או בליל שמיני עצרת, ופקפק על ד' הרמ"ע ממ"ש בשו"ת שמחת כהן אלהדד שדייק מד' האר"י שאף בשבת ויו"ט יכול לקרוא תרגום נא"ה. אמנם ביבי"א שם דחאו שאינו מוכרח וכמבואר לעיל, מ"מ הוסיף כאן דבריו רק לחזק הדברים להקל, ושהחיד"א כ' איני חש לסודות שלא גילה האר"י. והוסיף עוד, הן עתה בא לידי מאמר מעין גנים של הרמ"ע מפאנו, ושם כתוב, בשמ"ע או בשמח"ת יקראו וזאת הברכה בלי תרגום, ואח"כ בו ביום יקרא פ' בראשית שמו"ת, הואיל ולא סגי בלא"ה. ועוד שהוא יו"ט שני. וכיון שהותר לו התרגום לפ' בראשית הותר לו ג"כ לפ' וזאת הברכה, כיון שהיא מצוה בשעתה, וא"צ לקרותה בחו"ר. נמצא שהרמ"ע מפאנו עצמו הדר תבריה לגזויה. הילכך אף לכתחלה יכולים לקרות שמו"ת של פ' וזאת הברכה בליל שמ"ע או ביום שמ"ע, קודם סיום הקריאה בס"ת בביהכ"נ. עכת"ד. (וע"ע בשו"ת יבי"א חלק יא חאו"ח סי' יח אות ג שג"כ צידד להקל). איברא שבעצם ההוכחה מהרמ"ע מפאנו הרי מעמא יחייב בכפיל"א אמאי שרי, חדא מפני שא"א בענין אחר כיון שיו"ט חל בע"ש ובעינן הכנה מע"ש לשבת בראשית (ולא התיר היכא דאפשר בלאו הכי, כגון בערב שמחת תורה), וגם שהוא יו"ט שני של גלויות. אולם אכן משמע מדברי הרמ"ע דהיכא דלא קרא פ' וזאת הברכה קודם שמחת תורה, יקרא בשמח"ת. (והוסיף עוד מעם משום שהוא יו"ט שני). ועכ"פ בס' יצחק ירנן ח"א (סי' כט, ל) וח"ד (סי' מה) התיר לקרוא תרגום בשבת וביו"ט. וכ"כ בס' ברכת יהודה ח"ב (סי' כ'). וע"ע בקובץ שואל ומשיב (ח"ב עמ' רסג)⁴.

⁴ ועוד יש להוסיף שלכאור' נהגו להקל נגד הרמ"ע בגר"בא, כי מנהג גר"בא לקרוא שיר השירים עם תרגום בשביעי של פסח, [כמ"ש בס' ממלכת כהנים (עמ' שסא) ובס' גאולי כהונה (מע' ש' אות יג), ושמחלקים לב' הימים הטובים, שביעי ושמיני של פסח. ע"ש. וע"ע בס' שיר ציון בס' ערבי פסחים. וכ"כ מרן ראש הישיבה (שליט"א) בס' ה' נסי ח"א (עמ' שלט), ומפי השמועה הביא שכן הוא גם מנהג בבל. וע"ע בס' עלי הדס פ"ב סל"ז שכ' שיתכן שנהגו כן גם בתונם בדורות הקודמים] ולכאור' הרי אין קוראין תרגום ביו"ט. ואפשר דשאני תרגום הכתובים דקיל טפי, דבגמרא (מגילה ג.) איתא דתרגום של תורה אונקלוס הגר אמרו מפי ר' אליעזר ור' יהושע, ותרגום של נביאים יונתן בן עוזיאל אמרו מפי חגי זכריה ומלאכי. (ומבואר בגמ' שלא ניתנה רשות לתרגם הכתובים). ואכן מלשון הרמ"ע מפאנו הנ"ל שכתב: ואין תרגום לא בשבת ויו"ט לעולם, "לא בתורה ולא בנביאים" שאז מלכות נכללת בזכר, ואין לה קריאת תרגום בפני עצמה וכו'. ע"כ. אפשר שבכתובים קיל טפי, והטעם כנ"ל שלא מצינו בגמרא שתרגום הכתובים מקורו מפי הנביאים. ויש לדחות. ועוד אפשר ע"פ מ"ש הרמ"ע מפאנו לאחמ"כ "דדוקא יחיד הוא שלא יאמר תרגום בשבת ויו"ט, אבל צבור הואיל ורב גובריהו לחלוק לו כבוד לתרגום בכל זמן". ואפשר דזה ג"כ הטעם שנהגו להקל, משום שנהגו לקרוא התרגום במקהלות. ולכאור' יש להעיר עוד דהא באמירת "ובא לציון" בשבת וביו"ט קוראים ג"כ התרגום, וכן יש להעיר מהמנהג לקרוא בשבת התן הפסוקים "ואברהם זקן" עם התרגום. אולם לפי האמור דבקריאת תרגום כציבור אין חשש, ניהא שפיר. אך אכתי יש להעיר באדם שמתפלל ביחיד בשבת, שלכאור' יש לו להמנע מאמירת התרגום ב"ובא לציון". ולא שמענו כן מעולם. [ועכ"פ לפי המבואר בתשובה זו שעכ"פ בדיעבד רשאי לקרוא התרגום בשבת, בודאי שיש לאומרו]. (וכן תירץ בכמה מהדברים הנ"ל ידי"ג שא"ב הרב יהונתן שלמה מאוזז נר"ו). ועוד אפשר להוסיף דחלק מהתרגום נהגו לקרוא ביו"ט שני של גלויות, ובה מפורש ברמ"ע מפאנו דקיל טפי וכדלעיל. וידי"ג הרב רב אשי ברדא

דברי הרמ"ז בנ"ד והפוסקים שחששו לכתחלה לד' הרמ"ע מפאנו

ב. והנה בעצם ענין קריאת פ' וזאת הברכה בשמח"ת, אנוכי הרואה בס' אגרות הרמ"ז (סי' כב) שנשאל וזת"ד: הבנתי מפי מעכ"ת שאין לומר בי"ט הפרשה שמו"ת, כדת מה לעשות בפ' וזאת הברכה, אי שפיר דמי להשלימה שמו"ת ביום שמו"ע. וכן כשחל יום שמח"ת ביום ו' שאז ג"כ קורים פ' בראשית בשבת הסמוכה לה, אם יש לומר פ' בראשית שמו"ת ביום שמח"ת. והשיב הרמ"ז: מנהגי בזה כשחל שמחת תורה באמצע השבוע, אני קורא שמו"ת ערב שמח"ת. וכשחל בע"ש אקרא וזאת הברכה ערב שמחת תורה, ושל בראשית "אחר מנחת שמחת תורה"⁵. ואע"פ שעדיין העולמות בסוד עילוי יו"ט, מ"מ הוא

תירץ עפ"ד הבא"ח (פ' וזאת הברכה סט"ו) לקרוא פ' וזאת הברכה ביו"ט אחר מנחה. (ועי' להלן בהערה מה שכתבתי בדברי הבא"ח בזה). והיו קוראים זאת אחר חצות היום וזמן מנחה גדולה. ועוד תירץ שכפי שמקילים בקריאת מקרא בלילה אם קורא פירש"י, ה"נ בקריאת תרגום אם קורא פירושו לעברית (או לערבית בחו"ל) ס"ל דקיל טפי. עכ"ד. וצ"ע. ויש לציין ולהוסיף שכמו כן יש בג'רסא שנהגו לקרוא ביום שמחת תורה מגלת קהלת עם תרגום ארמי. וכאן באר"ק מקפיד על כך מ"ז הגאון מהר"י צמח מאוזן שליט"א לקרוא מגלת קהלת משבת הו"מ סוכות והלאה, אך ללא תרגום.

⁵ ומהכא מבואר בהדיא דאחר מנחה קיל טפי בקריאת תרגום. וכן הביא בשם הרמ"ז, נכדו של החיד"א רבי משה אזולאי בס' זכרון משה (סי' רפה סק"ז) שיקרא בראשית אחר מנחת שמחת תורה. ע"ש. ובזה יש לבאר דברי הגר"ח בבא"ח (ש"א פ' וזאת הברכה סט"ו) שכתב שאם לא קרא שמו"ת ביום הו"ר, יקראנה ביום שמיני עצרת "אחר מנחה". ולכא"ו בא"י אדרבה עדיף שיקרא קודם שחרית שמתחילים לקרוא פ' בראשית. ושמוא מיירי בחו"ל אתריה דמר, דביום שמיני עצרת אכתי לא קראו פ' וזאת הברכה. אך אכתי לכא"ו צ"ע מאי שנא אחר מנחה ולא קודם. ומנחיה דאחר מנחה קיל טפי. ובאמת בד' הרמ"ז הנ"ל מבואר בהדיא דאחר מנחה קיל טפי. וכן מצינו עוד בס' חמדת ימים (סוכות פ"ז אות כו, עמ' תסד) שכו', אחר תפילת מנחה שמיני עצרת, זכור אל תשכח לקרות פ' וזאת הברכה שמו"ת, וצריך להזהר בזה כי רבים שכחוהו בהשתנות הזמן הרגילים בו מערב שבת לערב שבת ושכחוהו. ע"ש. ועי' להגר"ח פלאגי' בספרו רוח חיים (סי' רפה סק"ד) שהביא מ"ש בחמדת ימים הנ"ל, וכ' ע"ז, נראה דלאו דוקא אחר תפילת מנחה של שמיני חג עצרת, כי הוא הדין קודם מנחה, או אחר מנחה ואפי' עד שחרית שמחת תורה לבני חו"ל, כל עוד שעדיין לא גמרו הציבור פ' וזאת הברכה, איתיה בתקנתא לקרות שמו"ת פ' וזאת הברכה. וכמו כן לבני א"י לקרות שמו"ת פ' וזאת הברכה ביום הו"ר, וגם ביום שמיני חג עצרת בבוקר קודם שישלימו הציבור. ע"ש. ובספרו מועד לכל חי (סי' כה אות יג) הביא ד' החיד"א במחזיק ברכה שבהושענא רבא יקרא וזאת הברכה שמו"ת ואפי' בחו"ל, וסיים, ומנהגנו לקרות ביום שמיני עצרת סדר וזאת הברכה סמוך למנחה או אחר המנחה. ע"ש. ואף מר בריה בס' יפה ללב ח"ב (סי' רפה סק"ה, ובדפ"ח ס"ק יז) כ' לקרוא בשמו"ע, ויותר טוב לקרות קודם מנחה, לפי שאחר המנחה אתי לידי שכחה שהוא טרוד להוציא כליו מן הסוכה וכו', ויש שהוא טרוד במסכת ביקורים לחתני התורה כמנהג. ע"ש. וכ"כ עוד להלן (סי' תרסד ס"ק טז, בדפ"ח ס"ק כב), ושכ"כ בסידור עבודה ומורה דרך (דף ד"ש ע"ב). ובס' זכר עשות ארגואיטי (מע' ת' אות צו, ורמז לדבריו המו"ל יפה ללב שם) נשאל על המנהג לקרוא בשמו"ע אחר המנחה, שהרי החיד"א כ' לקרוא בחו"ר, וכ' זכורני כשהיינו מתפללים בביתו ובחומותיו של מהרש"א אלפנדארי היה מנהגו לקרותה בחו"ר. וע"ש מ"ש בזה. וע"ע בשו"ת יבי"א חלק יא (האו"ח סי' יח אות ג) מ"ש בד' הבא"ח בזה. וע"ע בשו"ת וישב הים ח"א (ס"ס ו') שביאר ג"כ דמיירי בחו"ל, וכ' דהוה קשיא להגר"ח שא"א לקרוא התרגום בשמיני עצרת כי קריאת פ' וזאת הברכה אינה התיקון לשמו"ע אלא לשמח"ת, ולזה החליט שיקראנה לאחר המנחה דכבר פנה עיקר היום ונמשך לקראת היום הבא. ויש מתייחרים לקייה ד' הבא"ח בא"י, לקרוא פ' וזאת הברכה ביום שמח"ת אחר המנחה, ואין שום טעם בזה, שלא כתב כן אלא לחו"ל. ע"ש. וע"ע לגיסי הרה"ג ר' אביה חדוק במכתבו בס' משה זיתא (עמ' רפד) בשם שא"ב הרה"ג ר' אבי מאוזן נר"ו שביאר ג"כ

הכנה לבחינת שבת העתידות בשבת בראשית, וכמו שאנו אומרים אז מזמור לדוד ולכה דודי כנראה מדברי הרב זל"ה (עי' פרי עץ חיים דף צ"ד רע"ד). וכ' שם הרב המגיה, כתוב בקונטרסי תלמידי האר"י שבערב שמח"ת צריך לקרות פ' וזאת הברכה שמו"ת, ואני בער ולא אדע נסתפקתי אם אנו שדרים בחו"ל הוא החיוב לקרותה דוקא ביום הו"ר שהוא ערב שמח"ת לבני א"י או ביום שמ"ע שהוא ערב שמח"ת לבני גולה. וכתבתי ספק זה להגאון כמוהר"ר משה זכות נר"ו והשיב בלשון הזה: ובענין תרגום פ' וזאת הברכה, אם אני יכול וזוכר אני מקדים לקרותו ערב שמיני עצרת, אבל גם המאחר קריאתו עד ערב ש"ת לא הפסיד, דלא שייכא הכא הכנה דשבת. עכ"ל. ומבואר בהדיא בד' הרמ"ז דלכתחלה אף בחו"ל יש לקרותו בערב שמיני עצרת, ואם לא קרא יכול לקרוא ביום שמיני עצרת שהוא ערב שמחת תורה.

וכבר נתבאר לעיל שיש מקום לפקפק בד' הרמ"ע. ומ"מ חזינן לכמה מרבוותא קמאי שהחמירו בקריאת תרגום ביו"ט. דהנה בברכי יוסף (סי' רפה סק"ד) כ' שביום הו"ר יקרא פ' וזאת הברכה. האר"י. וגם בחו"ל שעושים כ' י"ט יקראנה ביום הו"ר, ומ"מ אם קראה ביום שמיני עצרת לא הפסיד. עכ"ל. וכע"ז כ' מרן החיד"א עוד בס' ככר לאדן (סי' ה אות ז) ובמראית העין (בליקוטים סי' כ אות ד) ובס' צפורן שמיר (סי' ד אות נח). וכ"פ הבא"ח (ש"א פ' וזאת הברכה סט"ו). ווע"ע בבא"ח ש"ב פ' לך לך ס"ט שביו"ט אין קורין חק לישראל. וכ"כ בכה"ח סי' קלב אות ז]. וכ"כ בס' מנחת שבת (סי' עב ס"ק מד) ובשו"ת אור לציון ח"ד (ס"פ ל"ט בביאו'. וע"ע בח"ג פי"ח סי"ב). וע"ע בשו"ת מקור נאמן ח"א (סי' שעח). והנה המשנ"ב בהל' שבת (סי' רפה ס"ק יח) הביא ד' השערי תשובה (סק"ח) בשם הברכי יוסף הנ"ל שיקרא ביום הו"ר. אך לקמן בהלכות שמחת תורה (סי' תרסט סק"ד) כ' בשם "הפוסקים" שבליל שמחת תורה יקרא הפרשה שמו"ת, שעתה הוא זמנה. ע"כ. ולכאז' סותר למ"ש בסימן רפה שלכתחלה לא יקרא בליל שמח"ת. וכן העיר בזה מו"ר בהגהתו בסי' תרסט שם, וכ' שהעיקר כמו שכ' בסימן רפה ע"פ האר"י. ע"ש. וכן נשאל בספרו מקור נאמן ח"א (סי' שעז) על סתירת המשנ"ב, וכ' כאמור לעיל. ועי' בשו"ת קנה בושם ח"א (סי' טז) ולהגרח"ק בס' שו"ת הלכות (סי' רפה סק"ז, סי' תרסט סק"ח) ובס' שיעורי מרן הגריש אלישיב (ברכות ח). בסתירת המשנ"ב. ע"ש.

הסוברים לקרוא בערב יום טוב

ג. ולפי האמור כפי שבשמחת תורה מקדים ליום הושענא רבא שהוא ערב יום טוב, לכאז' הכי נמי בנ"ד יקדים לערב יו"ט. וכן ראיתי להגר"מ לוי בתשו' (באו"ת אייר תשס"ו סי' עה, ושוב נדפסה בשו"ת תפלה למשה ח"ד סי' טו) שכ' בנ"ד דכיון שא"א, לכאז' היה לנו לקרותה ביום ששי אע"פ שהוא יו"ט, דהיכא דא"א קוראים תרגום גם בשבת ויו"ט. והשיג על מי שכ' לקרוא בליל שבת, שאם אינו חושש למ"ש הרמ"ע שאין לקרוא תרגום בשבת ויו"ט, א"כ היה לנו לקרותה ביום ו' כמו בכל שבוע עפ"ד האר"י. אולם נראה שהנכון לקרותה ביום ה' שהוא עיו"ט, ואין לחוש בזה שמפסיד הכנה לקבלת קדושת שבת, שכבר כ' בבא"ח (ש"ב פ' לך לך סי"א) בשם מהר"א מני שא"צ לקבלת שבת אלא כשיום ו' הוא חול, אך כשיום ו' הוא יו"ט א"צ הכנה. עכת"ד. וכ"כ הרה"ג ר' יוסף זליכה (באו"ת כסלו תשנ"א סי' מז) והרה"ג ר' אברהם מימון (באו"ת טבת תשס"ד סי' לד, ושוב נדפס בספרו שו"ת לב חנוך ח"ב סי' לד) והרה"ג ר' פנחס מוסבי בקונ' פנחס יפלל ח"ג (עמ' כג והלאה)

דמיירי בחו"ל. וע"ע להגר"מ סגרון בקובץ ויען שמואל (חט"ו סי' לא) שצידד ג"כ לבאר שהבא"ח הצריך אחר המנחה משום שאסור לקרא תרגום ביום טוב ובמנחה מסתלקת מעט הארת יו"ט, ואולי יש להגיה בבא"ח אפילו אחר מנחה. וצל"ע. עכת"ד.

שיקרא בעיו"ט. וכן ראיתי למ"ד בשו"ת מחקרי ארץ (הכהן, ח"ב סי' כ אות י) שכ' שאם יכול לקרוא שמו"ת או בשבת או באחד מימות השבוע, עדיף להקדים ליום ה', כי לפי הפשט אין קפידא בהקדמה זו, ולפי הקבלה י"א שנכון שלא לקרוא תרגום בשבת לכתחלה, ומצד הכנה לשבת מסתבר שיש מעלה כל שהיא אף שהוא קודם יום ו', שאע"פ שעיקר ההכנה ביום ו', מ"מ ההכנה מתחילה כבר בשאר ימי השבוע. ע"ש. וכן ראיתי עוד להגר"מ סגרון בקובץ ויען שמואל חט"ו (סי' לא) שכ' שיש לעיין מהו "אונם גדול מאד" של האר"י דבכה"ג היה קורא שמו"ת בשבת, אם כשחל יו"ט ביום ו' חשיב אונם גדול מאד ויקרא בשבת. וראה שיקרא ביום ה' כיון שידוע זאת קודם ול"ה אונם, ממ"ש האחרונים לקרוא פ' וזאת הברכה בחו"ר אף לבני חו"ל, והנה בחו"ל שעושים שמו"ע ואח"כ שמח"ת, וביום שמח"ת קורין פ' וזאת הברכה ויומים קודם לכן הוא יום חו"ר, וקוראין שמו"ת, דמי ממש לנ"ד שחל יו"ט ביום ו' כגון שבועות, שבשבת קוראים פ' נשא, ובע"ש חל חג השבועות ויקרא יומים קודם לכן ביום ה' שמו"ת. שאם נדמה נ"ד לאונם שכתבו על האר"י שקרא בשבת, א"כ אף וזאת הברכה בחו"ל שא"א לקרוא בערב שמח"ת וכי הוא יו"ט חו"ל שיקרא ביום שמח"ת. שהיא יום קריאתה בשבת. ומדוע כתב מרן החיד"א לקרוא ביום חו"ר, אלא ודאי שאננו של הרב האר"י היינו שלא הצליח לקרוא ביום ו', אבל אם יודע מיום ה' שיהיה אנום בששי יקרא בחמישי כנ"ד. ולכן יקרא ביום חמישי. עכת"ד.

דעת מהר"א מני שיש לקרוא בשבת

ד. וכל אפיא שוים שאם לא קרא בערב יום טוב, יקרא בליל או ביום שבת, אחר וכה"ג שחל יו"ט בע"ש חשיב אונם, ומצינו להאר"י שבמקום אונם גדול מאד קרא שמו"ת בשבת. אך לכאז' א"כ מאי שנא אם יקרא ביו"ט או יקרא בשבת. הרי בחדא מחתא מחתינהו הרמ"ע. ואדרבה שמא עדיף לקרוא ביו"ט, מטעם הכנה כמו כל ע"ש. (ובודאי שאין לחוש משום יו"ט מכין לשבת, עכ"פ מאחר שמניח עירוב תבשילין).

אולם ראיתי בשם מהר"א מני בשו"ת מעשה אליהו (סי' נו) שכתב: שנה זו שנת תרכ"ז חל שביעי ש"פ יום הששי, וביום שבת קודש פרשת אחרי מות. ולא למדתי שמו"ת ביום הששי להיות יום טוב, כי אם ביום שבת קדש לכתחילה קודם אכילה, להיות שהוא יום טוב וכל נוסח התפלה בפרצוף הכולל דומני, ופרצוף דיומי ממילא נתקן. ושמו"ת לא שייכי לפרצוף דומני. "ואין ללמוד ביו"ט תרגום אלא לצורך הפרצוף הנתקן על ידו באותו יום". ומחיתי ביד הלומדים ביום ששי שלא טוב עשו. עכ"ל. ומבואר דס"ל שע"פ הקבלה אע"ג דשרי לקרוא בשבת זו התרגום, מ"מ יש חילוק ע"פ הקבלה ויש לקרוא בשבת ולא ביו"ט. וגם מבואר מדבריו שלא נהג לקרוא מעיו"ט⁶. וע"ע למהר"י רקח בס' שלחן לחם

⁶ ועוד יש לציין שאפשר שגם הרמ"ע מפאנו גופיה מודה שאם לא קרא קודם השבת יקרא התרגום בשבת, שהרי בפוסקים (במדרש ובכל הראשונים) מבואר שרשאי לקרוא שמו"ת בשבת. ולא נראה דהרמ"ע פליג אכולהו. ואע"פ שבלשון הרמ"ע שכ' שאין תרגום בשבת ויו"ט "לעולם". י"ל. ויש לסייע זאת מד' הרמ"ע מפאנו גופיה במאמרו מעין גנים הנ"ל (עמ' קפא בדפו"ח) שכ', ביום שמ"ע או ביום שמח"ת יקראו פסוקי וזאת הברכה בלי תרגום, ואח"כ בו ביום יקרא פ' בראשית שמו"ת, הואיל ולא סגי בלא"ה. ועוד שהוא יו"ט שני. וכיון שהותר לו התרגום לפ' בראשית הותר לו ג"כ לפ' וזאת הברכה, כיון שהיא מצוה בשעתה, וא"צ לקרותה ביום חו"ר. ובפרשיות הארוכות נכון הדבר להשלים עם התרגום באותם ערבי ימים טובים שחלו ביום ד' כאמור. אבל פרשת בראשית שאין לה שבוע כה"ג צריך בהכרח לקרוא אותה שמו"ת ביום ו' שהוא יום שמחת תורה, דכיון שהוא יו"ט שני אין להקפיד היכא דלא אפשר. ע"כ. ומבואר דהיכא

הפנים (סי' רפה סק"ז). וכן ראיתי עוד כעת להגאון מוהר"ר רחמים אליהו מאזוז באו"ת (תמוז תשס"ו סי' קי) שכ' שיש לקרוא בנ"ד שמו"ת ביום שבת קודם הסעודה, ואע"פ שמהר"ח כתב דדוקא אם אירע אונס וכו', הכא נמי הוי כאונס, שהרי לקרותה ביום ה' נמי לא הניע זמנה, וביו"ט הרי אין לקרות תרגום. אבל מה שהזכיר הרמ"ע מפאנו שבת, נראה דדרך אגב נקטה, שהרי במדרש שהביאו התוס' (ח.) מבואר שקורין בשבת, וכן משמע מדברי מהר"ח. ואם אמרו דקי"ל כהש"ס נגד הקבלה, כ"ש דנקמינן כהמדרש ומהר"ח נגד הרמ"ע. לכן נ"ל יותר דדרך אגב נקט שבת. ועיקר דבריו הוא על יו"ט. ומר גיסי ביצחק ירנן חלק לגמרי על הרמ"ע ולכן פסק שיקרא בחג עצמו. ואני בעוניי נראה לי שכיון שמרן החיד"א והגר"ח חששו לדבריו ביו"ט, עדיף למיחש ויקרא בשבת בבוקר קודם התפלה, או אחרי התפלה קודם הסעודה. וכמדומה לי שכך נהג אמה"ג זצ"ל בחו"ל. ע"ש. ושוב נדפס בספרו שו"ת כסא אליהו ח"א (סי' סב.) [מיהו מ"ש שהרמ"ע שהזכיר לא לקרוא תרגום בשבת הוא לאו דוקא, לפע"ד הוא דוחק. וכן מוכח בהדיא מד' הרמ"ע גופיה להלן (דף ב' ע"ד, והובאו דבריו לעיל) שאם קרא הפרשה שמו"ת במשך השבוע והשלימה ביום חמישי ואירעו אונס ביום הששי, שא"צ תשלומים, שהרי עבר יומו. ע"כ. וקשה אמאי לא יקרא בשבת כמבואר במדרש, והרמ"ע לא מקפיד כלל על קריאה בשבת. ומוכח דבודאי מקפיד הרמ"ע על קריאה בשבת. ואף דהתם כבר קרא פעם אחת פסקי פסקי במשך השבוע ורק לכתחלה מצרכינן ליה לחזור ולקרא, מ"מ אם איתא שביום שבת מותר לקרוא לכתחלה, הו"ל להצריך לקרוא לכתחלה בשבת]. וכ"כ הרב גדעון גילקרוך באו"ת (סיון תשס"ו עמ' תרחצ) בשם מרן ראש הישיבה הגר"מ מאזוז (שליט"א). וכן הנהיג מ"ז הגאון מהר"י צמח מאזוז לתלמידים בישיבת כסא רחמים. (וכ"כ במחזור איש מצליח עמ' תקסב, ובשו"ת יוסף לקח מועדים ח"א עמ' קח). וכ"פ בהלכה ברורה (סי' רפה סכ"ג. ועי' לעיל סי' רלח סט"ז). וכ"כ בשו"ת וישב הים ח"א (סי' ו') שיקרא בליל או ביום השבת. ע"ש. וכ"כ הגר"א עפג'ין נר"ו בס' דברי שלום ח"ז (עמ' תכה) עפ"ד מהר"א מני הנ"ל. (וע"ע לו בח"ו עמ' רנא). וכ"כ בשו"ת מבשרת ציון מוצפי ח"א (סי' לד) שדעת הגר"ב"ץ אבא שאול שיש לקרוא בשבת, ושכן נהגו כמה מחכמי ירושלים, וכ' עוד שאע"פ שהרמ"ע הקפיד שלא לקרותו בשבת, ביום שב"ק שפיר דמי דמצינו למהר"ח שחעיד שהאר"י נהג כן. ע"ש. וע"ע בס' משה זיתא (סע' מד) ובס' מנחת מאיר (פ"ז סי"ד) שביארו ג"כ שיקרא ביום שבת.

מסקנא דמילתא: ע"פ הפשט אין חשש בקריאת תרגום ביו"ט ובשבת. ואמנם הרמ"ע מפאנו הזהיר שע"פ הקבלה יש להמנע מקריאת תרגום בשבת ויו"ט. אך במקום אונס

דא"א אין להקפיד. ואף כי יש לחלק, מ"מ נראים הדברים כדלעיל. ואיברא דהחיד"א בצפורן שמיר (סי' ד אות נח) כ', אם נאנס ביום הששי ולא קרא הפרשה שמו"ת, יקראנה ביום שבת שמו"ת. ודלא כמי שכ' דבשבת לא יקרא תרגום. ע"כ. ואם כיוון על הרמ"ע, מבואר דס"ל דהרמ"ע מחמיר אף בדיעבד. (ואפשר דנפקא ליה מדשרי הרמ"ע דוקא בהנ"ל. אך י"ל). וכ"כ הרה"ג ר' מסעוד הכהן אלאחד בשות שמחת כהן (סי' קיט). וכ"כ בשו"ת וישב הים (ח"א סי' ו') שמודה הרמ"ע במקום אונס. וכ"כ בשו"ת יבי"א ח"ו (סי' ל' אות ה'). ואף שראיתי בשו"ת יצחק ירנן ח"א (סי' כט סוף אות ב) שכ' להשיג עמ"ש בשמח"כ הנ"ל שהרמ"ע מודה בדיעבד, מ"מ הרמ"ע דמי שקרא הפרשה שמו"ת במשך השבוע וסיימה ביום ה' ואירעו אונס ביום ו' שאינו יכול לומר כל הפרשה כמשפטה, א"צ תשלומים כלל שהרי השלים הפרשה, ואנוס רחמנא פטריה שהרי עבר יומו. ור"ל שעבר יומו ואין לו תשלומים עוד, אע"ג דבשבת אכתי זמניה הוא, מ"מ אינו יכול לקרותה כי אין קוראים תרגום בשבת. עכ"ד. יש להעיר דהתם שאני דמעמא יהיב שכבר השלים הפרשה עד יום חמישי. ומה דמות יערוך למי שלא קרא כלל שמו"ת.

שלא קרא קודם השבת, רשאי לקרוא בשבת. לפיכך אף פרשת וזאת הברכה, אם לא קרא קודם שמחת תורה, רשאי לקרוא ביום טוב.

ומן האמור יתבאר דאף ביו"ט שחל בערב שבת, מאחר ויש אונם רשאי לקרוא הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בשבת. וי"א שהנכון להקדים לקרוא הפרשה שמו"ת ביום חמישי ערב יום טוב, דמאחר ויש חשש ע"פ הקבלה בקריאת תרגום ביו"ט ובשבת, נכון שיקדים ליום חמישי. ואע"פ שעיקר ההכנה בקריאת התרגום היא ביום ו', מ"מ כל שעושה הכנה אף מתחלת השבוע אפשר שיש מעלה כל שהיא. וי"א שעדיף שיקרא בשבת, הואיל וביום חמישי עדין לא הגיע זמן קריאת שמו"ת ע"פ הקבלה. ואף שיש פנים לכל צד, מצינו למחר"א מני שנהג לקרוא שמו"ת בשבת, וביאר טעם ע"פ הקבלה לקרוא בשבת. וכן נהגו מ"ז הגאון איש מצליח והגר"ץ אבא שאול ועוד. וכן מורה ובא מרן ראש הישיבה הגר"מ מאזוז.

נערך בסייעתא דשמיא ע"י

ע"ה יצחק מאזוז ס"ט

הערות והארות יתקבלו בברכה 052-7108693